

Az éhezés okairól

Bizonyos összefüggések olyan logikusnak tűnnek, hogy folytonosan ismétlik, de nemigen kérdőjelezik meg őket. Ezek közé tartozik az a hit is, hogy a világméretű éhezést egyszerűen le lehetne győzni több élelmiszer előállításával. A valóság megcáfolja ezt a látszólag rendíthetetlen logikát. Évről évre elegendő kalória áll rendelkezésre világszerte, még a növekedő emberiség számára is. Annak, hogy a vitákat mégis az élelmiszerhiányról szóló mese uralja, mélyes oka van: a politika és a gazdagság sok felelős személye, de sok „normális” polgár sem akar szembenézni a világhézés valódi okaival.

2009-ben kereken 2200 millió tonna gabonát termesztettek. Ennek azonban csak valamivel több mint a fele állt rendelkezésre közvetlenül élelmiszerként. Több mint 800 millió tonna állati takarmányként szolgálta az USA és Európa, de Kína, India, Brazília és Indonézia magas húsfogyasztását is. Mivel egy kalória hús eléréséhez legalább hét kalória gabonát etetnek meg az állatokkal, nagy mennyiségű élelmiszer megy rá a luxusfogyasztásra. Mindennek tetejébe növekvő mennyiségű gabona áramlik a *bioüzemanyagok* növekvő termelésébe. A mennyiség még viszonylag kicsi, de a bioüzemanyagok robbanásszerű elterjedése tovább csök-

kentheti a világszerte rendelkezésre álló élelmiszerek mennyiségét.

Éppígy felelősek a világhézésért a *világkereskedelem végzetes struktúrái* és a *nagybirtokosok uralma* Dél sok országában. Noha a gazdag országok kormányai bőségesen támogatják saját mezőgazdaságukat, az agrárjavak lehető leghatékonyabb világszerte mozdtatják elő: olcsón akarják élvezni a Délről jövő élelmiszereket. Ez azonban súlyos következményekkel jár: Dél nagybirtokosai kukoricát és szójababot exportálnak Északnak, és szívesebben természetesen olyan exportgyümölcsöket, mint az ananász, ahelyett hogy olyan élelmiszereket természetesen, mint a köles. Ily módon a helyi lakosság élelmiszert veszít. „Ellenszolgáltatásként” aztán az európaiak és amerikaiak a fölöslegük-ből olcsó – mivel államilag erősen támogatott – élelmiszereket szállítanak Délnek, s ezzel *lerombolják a helyi mezőgazdasági piacokat!* (Az odavitt élelmiszerek különben is csak egy vékony városi réteghez jutnak el.)

A – szinte – szabad világkereskedelemből elsősorban a nagybirtokosok húznak hasznot, gyakran óriási földbirtokaiknak többnyire mégis csupán kicsi részét művelik meg. Ezzel szemben több mint 600 millió ember *szívesen művelne földet, de nincs nekik* – vagy csak olyan kicsik parcellák, hogy

azzal nemigen tudják eltartani családjukat. Az éhezők közé tartoznak azok a számos milliók is, akik a Harmadik világban vidékről a városokba költöznek, és ott éheznek, mivel nem képesek elegendő élelmiszerhez jutni.

És mintha nem lenne már épp elég probléma, még a *spekulánsok is befurakodnak* az élelmiszer-kereskedelemben. Az Óböl-menti államok, Kína és más országok hatalmas földterületeket szereznek meg Afrikában és Dél-Azsiában, hogy ott saját szükségletükre természetesen élelmiszert. *Nagy tőkebefektetők* óriási területeket bérelnek a világ déli részén, mivel tudják (vagy remélik), hogy az élelmiszerek hamarosan drágulni fognak. Így nagy nyereségek kecsegtetik őket.

Tehát nincs élelmiszerhiány. Azért éheznek egyre többen, mert az *ipari országok jómódú lakói és a küszöb-országok újjgazdagjai* egyre több élelmiszert tartanak igényt iparosodott gazdasági- és életstílusuk biztosításához. Ilyen feltételek mellett nem segít, ha egyszerűen több élelmiszert állítunk elő. Aki le akarja küzdeni a világhézését, annak meg kell kérdőjeleznie a gazdagok gazdaságát és életstílusát, a világkereskedelem struktúráit és Dél vidéki régióinak hatalmi viszonyait.

Wolfgang Kessler